

DEBRECZÉNI FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

ESTI NEMZETI ...
MAGYAR ÉVRE ...
POL. ÉVRE ...
MAGYAR ÉVRE ...

MEGTEREKSZTŐSÉG ÉS
KIADÓNYIVATAL: DEB-
RECZÉNI, FIAC-UL 48. SZ.
TELEFONSZÁM: 12.

Az egyetlen ut

Debrecen, augusztus 28.

Három nap alatt kellett volna megalakítani a koalíciós kormányt, az entente-misszió abban a jegyzékben, melyben József főherceg és a Friedrich-kormány távozását és valóságos koncentrációs kormány megalakítását jelezte meg a tárgyalások conditio sine qua non-ja gyanánt, annyi időt szabott meg az új kabinet megalakítására. A mostani percig, amikor ezeket a sorokat írjuk, még nem kaptunk értesítést arról, hogy a magyar politikusok betartották volna az entente által szabott határidőt s így nem tudjuk, megalakult-e már az új magyar kormány.

De akár sikerült terminusra megalakítani a kormányt, akár csak késéssel tesznek eleget az entente meghagyásának, magát a koalíció létrejöttét illetőleg nem foroghat fenn semmi kétség. Nem csak az entente parancsa, hanem a természetes fejlődés törvénye sürgeti annak az alakulásnak a létrejöttét, amely a magyar nép minden rétegének képviselőit egy koncentrációs kormányban egyesítve, elvezesse a magyar népet a békéhez és hozzásegítse az utárlás érdekében szükséges erőhöz. A baloldaltól egészen a mindent lebontó, mindent felperzselő bolsevizmusig, innen pedig egy hirtelen kanvarodással a szélső jobboldalig megtett ut után most az egyetlen lehetséges útra kell ráállni Magyarországnak, a minden osztályt egyesítő demokráciának, a békének, a teremtő erőnek és a gyógyulásnak az útjára.

Amikor az entente odanvúttia segítő kezét Magyarországnak, hogy erre az útra ráléphessen, akkor személyi és pártszempontok kicsinves latolgatása nem tarthatja vissza attól, hogy megterve a helvés lépést.

Történelmünk azt tanítja, hogy a cím, az állás és a hatalomért való tülekedés okozta mindig a vesztünket és taszított vissza évtizedekkel a fejlődés útján, az új élet kezdetén hallgassunk már egyszer a história tanítására s legalább míg lábra nem állunk ne ismerjünk más érdeket, mint a nemzeti közösség parancsoló érdekeit.

Wlassics és Garami miniszterelnökjelöltek

Ellentétes hírek a politikai válságról

Budapestről Nagyváradra érkezett hírek szerint Wlassics Gyulát, a közigazgatási bíróság elnökét kérték fel a pártok képviselői kabinetalakításra. Wlassics elfogadta a megbízást s már nagyjából össze is állította kormányának listáját. A kombináció a következő: Lovászy Márton külügyminiszter, Huszár Károly közoktatásiügyi miniszter, Haller István belügyminiszter, Garami Ernő élelmiszerügyi miniszter, Peidl Gyula népjóléti miniszter, Heinrich Alajos kereskedelmi miniszter, Hegedüs Loránt pénzügyminiszter és nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter.

Három napos határidő

Budapest, aug. 28. A Magyar Távirati Iroda közlése szerint a budapesti entente-misszió, amikor az összes társadalmi rétegekből való kormány megalakítására vonatkozó jegyzéket elküldötte, három napi határidőt szabott az új kormány megalakítására.

A szocialisták és a kiszagdák

Budapest, aug. 28. Az új kabinet megalakítására irányuló munkálatokban tegnap este hirtelen nehézségek merültek föl. A szocialisták nem akarnak egy tárcánál többet juttatni a kiszagdák, ezek azonban legalább két tárcát követelnek. Kisfaludy József, a kisbirtokosok vezető embere ma részt vett a miniszterelnökségi palotában folytatott tanácskozásban. Az új kabinet miniszterelnökéül Garami Ernő van kijelölve.

József főherceg Budapesten

Budapest, aug. 28. József főherceg tegnap aucsúti birtokáról Budapestre érkezett. A főherceg hosszabb megbeszélést folytatott Montbelli olasz tábornokkal, azután automobilon Friedrich István volt miniszterelnök lakására ment, akivel szintén hosszabb ideig tanácskozott. József főherceg teljesen vissza akar vonulni a politikai élettől és több éven át Olaszországban akar megtelepedni.

Amerika a monarchia visszaállítására ellen

Saint Germain, aug. 28. Az Intransigeant kiemeli a Német-Ausztriának megszabott pénzügyi feltételek állítólagos enyhítéséről szóló híreket és hozzáfűzi, hogy Hoover, aki már nem egyedül intézi Európa ellátását, tegnap az amerikai újságírók előtt igen érélyes formában jelentette ki, hogy az Egyesült Államok semmi körülmények között sem kötnék békét olyan államban alakult monarchiával, amely — ha átmenetileg is — köztársaság volt.

Az államtanács terve

Bécs, aug. 28. A Neue Freie Presse jelenti Budapestről: Általában azt hiszik, hogy József főherceg visszalépése folytán államtanács alakul s hogy ez az államtanács Lovászy Márton külügyminisztert fogja megbízni a kabinet megalakításával. Az államtanács tagjaivá mint a vezető társadalmi rétegek képviselőit Andrássy Gyula grófot, továbbá Wlassics Gyula bárót, a közigazgatási bíróság elnökét, Chorin Ferenc nagyparost, Ráth Zsigmondot, a Kuria másodelnökét és Peidl Gyula szocialista vezető fogják kinevezni. A kormányzó és a Friedrich-kormány visszalépése teljes rendszerváltozást jelent, ami nemcsak a külpolitikában, az entente-tal szemben elfoglalt magatartásban, hanem a belpolitikában, különösen a választások előkészítésében is meg fog nyilvánulni; míg a Friedrich-kormány által tervbe vett választások a beavatott körök egyértelmű felfogása szerint túlnyomó többséget juttattak volna a keresztényszocialista pártnak, most azt hiszik, hogy a Lovászy-rezsim nagyobb szerephez fogja juttatni a polgári rétegeket és a szociáldemokratákat. Az entente-hatalmakkal folytatott tárgyalásokat illetőleg a Lovászy-kormány mielőbbi elismertetésre számít és reméli, hogy a békétárgyalásokat mielőbb megtartják, és hogy az élelmiszer-ellátáson is könnyíteni fognak.

Népgyűlés a parlament előtt

Budapest, aug. 28. Lovászy Márton külügyminiszter tegnap a budapesti román katonai kormányzó beleegyezésével és a szövetséges államok tábornokai-

val egyetértve a parlament előtti előtti ténre négyülést hívott egybe, melyen több mint 20,000 ember vett részt.

Lovászy Magyarország jelenlegi rendkívül nehéz helyzetéről beszélt, majd József főherceg lemondását fejtegette, amelyet nemzeti balsorsnak mondott. A külügyminiszter ezután az ország sorcát rajzolta és annak a reményének adott kifejezést, hogy különösen Angolország, amelynek Magyarország fentartása feltétlen érdeke, de a többi entente-hatalom is kegyes és nagylelkű lesz Magyarország iránt, annál inkább, mert Magyarországnak ezentúl kellett ártatlanul szenvednie az utóbbi időben.

A külügyminiszter után Grün pénzügyminiszter, Pásztor Árpád író és más szónokok beszéltek. A gyűlés teljes csendben és rendben ment végbe.

Jönnek az elesésszállító hajók.

Budapest, aug. 28. A kereskedelmi torzalom az egész Dunán megindult és két nap óta részben a személyforgalmat is fetvették. Budapestre naponként sok élelmiszerral megrakott hajó érkezik, legnagyobb részben Olaszországhól és Romániából. Jugoszlávia is megkezdte az élelmiszerek szállítását Budapest és az ország többi lakosság számára.

A szolnoki hídát helyreállították.

Budapest, aug. 28. A Szolnok melletti Tisza-hidat, melyet a bolsevik csapatok elpusztítottak, már annyira helyreállították, hogy nemsokára átadhatják.

A román hadsereparancsnokság rendelése

11. és 28. számú rendeletből (helyeshírvé).

1. Vétkesnek tekintetnek mindazon egvények, akik bár nem rossz szándékkal a nyilvános helyiségekben, vonatokban, az utcákon stb. bármilyen közölni híresztelni, megbeszélni fogják az akár igaz, akár képzelt híreket vagy véleményeket, amelyek a harci tevékenységet érintik; továbbá, amelyek a helyzetre és a csoportok áthelyezésére, vagy a katonai hatóságok rendelkezéseire, vagy bármilyen, a román hadsereget érintő ügyekre vonatkoznak.

2. Ezen vétkezők a katonai bírák által első és utolsó fokban fognak tárgyalatni és egy évig terjedő börtönrésre és 2000 lei pénzbüntetésre elítélteni, amikor a fenti vétkek kémkedési és árulás-szándékkal történtek, a háború esetén érvényes büntetések fognak végrehajtatni.

a forgalomnak. A munkálatok ugyan még nincsenek befejezve, azonban valószínű, hogy legkésőbb szeptember 7-éig felveszik Szolnokkal a vasúti forgalmat.

A korábbi tárgyalások a koalíció megalakításáról

Bécs, augusztus 28. A „Neue Freie Presse” írja: Valószínű, hogy az új magyar minisztérium megalakítása iránti tárgyalások azokhoz a tanácskozásokhoz fognak kapcsolódni, amelyek az előző héten folytak Budapesten, egy koalíciós kormány megalakítása érdekében. A tanácskozások lefolyásáról megbízható helyen az alábbiakat közlik.

József főherceg augusztus 10-én felszólította a politikai pártok képviselőit, hogy dolgozzanak ki egy kibontakozási tervet és terjesszenek eléje egy miniszteri listát. Ezek a politikusok a következők voltak: Bethlen István gróf, Lovász Márton, Vázsonyi Vilmos, Gratz Gusztáv, Heinrich Ferenc, Telek Pál gróf, Pallaviciny György őrgróf, Huszár Károly, Szmracsányi György, Benitzky Ödön és a szociálisták részéről Garami Ernő, Peidl Gyula és Payer Károly voltak.

Megelőzőleg a polgári pártok egymás között megbeszéléseket folytattak arról a kérdésről, hogy milyen módon lehetne kooperációt létrehozni a szociáldemokrata párttal. Ennek alapja a Bethlen István gróf által kidolgozott elaborátum volt, amely szerint a polgári pártok kötelezik magukat, hogy az általános választójog alapján nyomban kiírják a választásokat, a szervezetek működését nem háborgatják, a sajtó- és gyülekezési-szabadságot visszaállítják, végrehajtják az agrárreformot és az ipari üzemek szociálizálásában elmennek addig, mint a nyugati államok, viszont a munkások kötelezik magukat, hogy a kommunista-uralom alatt az államban és a községekben, valamint az ipari üzemekben létesített, a munkát megnehezítő intézményeket kiküszöbölik, továbbá támogatják a produktív munka fevéltelére szolgáló törekvéseket, végül helyreállítják a magántulajdont.

A szociáldemokraták képviselői három követelést állítottak fel: Az első arra vonatkozott, hogy József főherceg a kormány megalakulása után lépjen vissza és a választási kampány alatt ne folytassa kormányzói működését. Mivel a szociáldemokraták közvetlenül mondták meg ezt József főhercegnek, ő pedig gondolkodási időt kért, ezt a pontot nem vitatták tovább. A második követelés arra vonatkozott, hogy a szociáldemokraták aránylagos képviseletet nyerne a kabinetben; erre vonatkozólag a tárgyalások már messzire nyultak. A kabinet megalakítására négy személyiséget szemeltek ki és pedig: Heinrich Ferencet, Gratz Gusztávot, Lovász Mártont és Perényi Zsigmond bárót. Miután Gratz kijelentette, hogy ilyen megbízást nem vállalhat, Perényi pedig a szociáldemokratáknál ellenségre talált, elhatározták, hogy Lovász-kabinetet, illetve miután annak a szüksége merült fel, hogy Lovász a külügyminiszterséget vállalja, Heinrich-kabinetet fog-

nak javasolni, amibe a szociáldemokraták is beleegyeztek. A szociálisták eleve beleegyeztek abba, hogy a hadügyminisztériumot egy tábornok, az igazságügyminisztériumot egy magyarországi bíró vegye át, továbbá, hogy Lovász a külügyminiszterséget vállalja s a belügyi tárcát is polgári politikus kapja. Azonban a polgári részről tett javaslat ellen, hogy belügyminiszter Perényi báró legyen, kifogást emeltek. Pénzügyminiszteré polgári politikust (Gratzot vagy Hegedűst), földművelésügyi miniszteré egy gazdát (Rubinekét) szemeltek ki, a közlekedési minisztériumot a szociálista Peidl, a népjóléti a szociálista Payer kapta volna. Kultuszminiszteré Huszárt, kereskedelmi miniszteré Garamit szemeltek ki, de arról is szó volt, hogy Garamit mint a békétárgyalásokat előkészítő minisztert vonják be a kabinetbe a kereskedelmi tárcát pedig átengedik polgári politikusnak, vagy pedig egy szociáldemokrata kereskedelemügyi és egy polgári vasútiügyi minisztériummá kettéosztják. A szociáldemokraták harmadik követelése az volt, hogy a választásokat ne egyedül a belügyminiszter, hanem a polgárok, a parasztok és a munkások egy-egy képviselőjéből álló bizottság vezesse. A polgári pártok ez ellen nem emeltek elvi kifogást és már ugy látszott, hogy a kivétel részleteire nézve is megegyezésre fognak jutni.

13-án délután, amikor a tárgyalások ebbe a stádiumba jutottak, József főherceg közölte a pártok képviselőivel, hogy mivel a polgári és paraszt lakosság tekintélyes részét a legélesebb ellenzékbe kergetné és a zavarok az országban növekednének, nincs abban a helyzetben, hogy Garami javaslatát elfogadhassa. Minthogy a szociáldemokraták nem voltak hajlandók ennek dacára belépni a kabinetbe, a tárgyalások eredménytelenek maradtak és még azon este megalakult a második Friedrich-kormány.

Az erdélyi csapatok parancsnokágától.

Körrendelet

a 8181. számú utazási (forgalmi) rendelethez vonatkozó szolgálati függelékkel.

1. Csapatunk által elfoglalt területen a Tiszától keletre, ennek a parancsnokságnak 8181. számú rendeletében adott intézkedések érvényben maradnak.

2. Azon személyek részére, akik Magyarország belső részén, ugyanint a csapatunk által elfoglalt területen, amely a Duna-Tisza között magában foglalja, a cseh-szlovákok által elfoglalt területen északon és a franciák s szerbek által elfoglalt területen továbbra is érvényben marad. — Az utazás ezen a területen fényképpel ellátott utazási igazolványokkal fog történni, kiállítva a helyi rendőrhivatal által és láttamoztatva a legközelebbi katonai parancsnokság által. A Budapesten lakó egyének részére, akik a közellévő falvakba akarnak utazni, a budapesti katonai parancsnokság meg fogja állapítani a határt, amelynek körletében az utazás csak polgári hatóság által kiállított azonosítási igazolvánnyal, a katonai parancsnokság láttamoztása nélkül is lehet utazni.

3. A 2-ik pont alatt feltüntetett körletben az utazás csak egymással szomszédos helységekből van megengedve, a polgári hatóságok által kiállított és a katonai hatóság által nem láttamozott igazolvánnyal. A 2-ik és 3-ik pont alatt feltüntetett utasítások abban az esetben lesznek megváltoztatva, ha a katonai szükségletek ezt megkívánják.

4. A 2-ik pont alatt mutatott területen lakó egyének, akik a mi csapatunk által elfoglalt területen kívül, de csak a cseh-szlovákok által elfoglalt területre, Ausztriába, a szerbek és jugoszlávok által elfoglalt magyar területre akarnak utazni, csak fényképpel ellátott igazolvánnyal lehet, kiállítva a helyi hatóságok által és láttamoztatva Hadsereg Parancsnokság, Csapat- és Hadtestparancsnokság által.

5. Mindazon egyének, akik a 2. pont alatt feltüntetett csapatunk által elfoglalt területtől a 4-ik pont alatt feltüntetett területen kívül akarnak utazni, kötelesek a helyi hatóságok által utlevelet kiállíttatni és láttamoztatni a budapesti csapatok parancsnoksága által.

6. Új rendelkezésig a 2-ik pont alatt feltüntetett körletből a Tiszától keletre elfoglalt körletbe vagy fordítva, polgári egyéneknek tiltva van az utazás, kivéve azon egyéneket, akik hivatalosan utaznak és egy külön 939-es számú nyílt parancsral bírnak, kiállítva a katonai hatóságok által (Hadseregparancsnokság, Csapat- és Hadtest-, Hadtáp- és felügyeleti parancsnokságok hirszerző irodái által). Ugyanint megvan engedve a Tiszán át való utazás azon egyéneknek, akik a Tisza nyugati vagy keleti részéről

elmenekültek, a gyanús személyek kivételével. Ezeknek a hazatérőknek személyenként 100 kgr.-ig terjedő poggyászt szabad magukkal vinniök. Ezen hazatérők utazási igazolványai csakis egyszeri utazásra érvényesek (a hazatérésre), ki lesznek állítva a polgári hatóságok által és láttamoztatva katonai hatóságok által (az erdélyi csapatok parancsnoksága, Csapat- és Hadtáp-, Hadtest- és felügyeleti kerület-parancsnokság hirszerző irodái által). Azoknak, akik a Tisza keleti körletéből annak nyugati körletébe térnek haza, egy nyilatkozatot kell adniök, azon parancsnoksághoz, amely az utazási igazolványukat láttamozta, hogy nem fognak visszatérni.

7. A katonai parancsnokságok utazási engedélyt adhatnak azoknak, akiknek a Tisza mindkét partján birtokuk van, de csak a Tisza partjain levő helységekre.

8. Minden a 2-ik és 3-ik pont szerint kiadott engedély csak egyszeri oda- és visszautazásra érvényes és azok csak 30 napi érvénnyel bírnak.

9. A szövetséges államok által kiadott utlevelek minden esetben érvényesek.

10. Azok az egyének, akik a fentebbi rendelkezések ellen cselekedeznek, a hadbíróskodás elé fognak állíttatni és a forgalmi (utazási) rendelet 1. pontjában megállapított büntetésekkel lesznek sújtva.

Budapest, 1919 augusztus 20.

Az erdélyi csapatok főparancsnoka:

MARDARESCU tábornok

Vezérkari főnök:

PANAITESCU tábornok.

Bokányi és Hevesi népbiztosokat elfogták Bokányi hadtestparancsnok volt a vörös hadseregben

Budapest, aug. 28. Az újjászervezett rendőrség még pénteken este számos kommunistát letartóztatott, akik a bolsevista-rezsim idején szerepet vittek.

A hivatalos lapban néhány nap előtt körrendelet jelent meg az a felszólítással, hogy a még szabadlábban levő volt népbiztosokat, illetőleg a tanácskormány tagjait, feltalálásuk esetén le kell tartóztatni. E körrendelet alapján pénteken este a budapesti államrendőrség egyik detektívje letartóztatta Bokányi Dezső volt népbiztos és hadtestparancsnokot. Bokányi nagyon megdöbben és kijelentette, hogy ártatlannak érzi magát és mindig a mérsékelt irányzathoz tartozott. Bokányit kihallgatása után egy rendőrtanácsos szobájába vitték és ott töltötte az éjszakát.

Bokányit, bár sohasem volt katonai, két hónappal ezelőtt a 6-ik hadtest parancsnokává nevezték ki. Amikor Jászberénybe utazott, hogy a tanácskormány mellett agitáljon, véres zavargások keletkeztek. A jászberényi nép, amely tudni sem akart a bolsevista uralomról, tüntetett Bokányi ellen. A tömegből egyszerre lövés dördült el, mire vérontásra került a sor, mert a vörös katonák puskáikat használták. Tizenegy ember holtan maradt a terepen. Bokányi és kísérete sietve elmenekült a városból. A bolsevista rezsim alatt megjelent lapok ezt az esetet is agyonhallgatták, mint a többi hasonlót. Bo-

kányi, aki eredetileg kőfaragó volt, Kun Béla kormánya alatt a munkügyi népbiztoságot töltötte be.

Pénteken este Hevesi Akos volt népbiztos is letartóztaták Koronaherceg-utcai lakásán. Hevesi helyettese volt Hamburger földművelésügyi népbiztosnak. Hevesit átadták a román főparancsnokságnak. Pénteken este még a vidéki direktóriumok és forradalmi törvényszékek tagjai közül is sokakat letartóztattak, továbbá tíz Lenin-fiut.

Kun Bélát ismeretlen helyre internálták

A Neue Freie Presse legújabb számában ezeket olvassuk: Kun Bélát és két társát két nappal ezelőtt Haidmühleből teljes csöndben elszállították. Eltávolításuk egész titokban történt. Hogy Kun, Landlert és Pört hová vitték, azt nem tudják. Az internálási helyet az alsóausztriai parasztszövetség közbelépésének lehet tulajdonítani. A Thayatneben internált többi népbiztosok panaszkodnak, hogy nem kapnak tiszta ágyneműt és nem takarítják ki szobájukat. Kautsky osztrák külügyi államtitkár automobilon a helyszínre ment a panaszkok megvizsgálására.

Kunfi Zsigmondot tudvalevőleg Pozsonyban letartóztatták. A

cseh-szlovák szociáldemokrata párt tekintettel arra, hogy Kunfi mindig a mérsékelt irányzathoz tartozott, közbelépett Tusar miniszterelnöké, hogy *Kunfit semmi szín alatt ne adják ki a magyar kormánynak.* Ha Kunfit szabadlábra helyezik, úgy az osztrák kormánynak adják ki internálás végett.

A Csokonai-színházban nem lesz helyáremelés

Ebben az évben nem adják bérbe a színházat

Két ízben is, először a tanácsülés előtt, két óra hosszat tartó bizalmas megbeszélésen, azután a tanácsülésen foglalkozott ma a városi tanács a Csokonai-színház ügyeivel.

A bizalmas megbeszélésen Heltai Jenő színházvezető beadványát tárgyalták, melyben hiatalozva a társulati névsor felülbíráására kiküldött bizottság ülésén elhangzottakra, ajánlatot tett a városnak, hogy hajlandó 60.000 korona évi bérért egy évre a Csokonai-színházat bérbevenni, ha a bérfizetés ellenében a színházra vonatkozólag szabad kezdet nyer. Hosszu vita után a tanács tagjai arra a megállapodásra jutottak, hogy mivel a színházvezetőt így a várost is egy évre még szerződés köti és mivel a bérbeadás feltétlenül a közgyűlés hatáskörébe tartozik, erre az évre még nem adják bérbe a színházat.

A tanácsülésen Csűrös Ferenc dr. a tanácsnak előterjesztette a számvevőség előterjesztését a színházak könyveinek átvizsgálásáról. A könyvek szerint a két színház együttes bevétele június 31-ig 1.279.411 korona, kiadása 1.248.182 korona, a haszon tehát 31.228 korona volt. A szüneti hónapok, július és augusztus bevétele 129.827 korona, kiadása 148.987 korona volt, a deficit tehát itt 28.162 korona; levonva e deficitet a tíz havi nyereségből, maradna tiszta haszonként 3066 korona. A számvevőség azonban számos kiadási tételt nehézményezett, alacsonyabbra szabott meg és így a számvevőség a két színház tiszta hasznát 83.000 koronában állapította meg.

A számvevőség javaslata az, hogy miután a kiadások rendkívül mértékben emelkednek úgy a személyzeti fizetésekéknél, mint különösen a fűtési és világítási tételeknél, a Csokonai-színház helyárait aránylagosan 27 százalékkal emelje fel. Csűrös Ferenc dr. tanácsnok a számvevőség javaslatát, miután a 27 százalékos emelés mellett is a Csokonai-színháznál 93.000 korona deficit mutatkozik, melyet a Víg-színház fedez, a maga részéről elfogadja és elfogadásra ajánlja.

Vásáry István dr. tanácsnok a javaslatot nem fogadja el, mert szerinte a költségvetési előirányzat a kiadási tételek oly nagyroku, csaknem száz százalékos emelkedését tünteti fel, a melyet reálisnak el nem fogadhat. Egyenként összehasonlítva

a múlt évi kiadásokat a jövő évi előirányzattal és a számvevőség megállapításait nem tartja egyik tételnél sem megbízható alapnak arra, hogy ezen az alapon határozzon a tanács a helyárfelémelés kérdésében.

Kondor Kálmán főszámvevő reflektálva az elhangzott kifogásokra, rámutatott arra, hogy a számvevőségnek csupán a főkönyvek voltak rendelkezésére, melyek csak a tényleg teljesített kiadásokat tüntetik fel, de a tartozásokat nem és a maga részéről fenntartja javaslatát.

Ebert elnök átvette a haderő parancsnokságát

Berlin, aug. 28. Ebert birodalmi elnök rendeletet intézett a szövetséges államokhoz, melyben hangsúlyozza, hogy az új alkotmány életbeléptével az egész birodalmi haderő az ő parancsnoksága alá van rendelve. A parancsnokság gyakorlását Noske birodalmi hadügyminiszterre ruházza mindaddig, míg a birodalmi elnök közvetlen parancsnokságának szüksége elő nem áll.

Egyidejűleg a hadügyi igazgatás a birodalomra szállt át. A parancsnok hatalom vagy az alapvető rendelkezés joga többé nem illeti meg az egyes államok hadügyminisztériumait, amelyeknek többé ilyen eszközök sem állanak rendelkezésükre. Csak birodalmi parancsnokságok léteznek. Reinhard birodalmi hadügyminiszter megtartja a birodalmi haderő parancsnoksági állását.

Feloszlattak a berlini munkástanácsok végrehajtó tanácsát

Berlin, aug. 28. A nagyberlini munkástanácsok végrehajtó tanácsát, melyből a szociáldemokrata és demokrata tagok kiváltak s amely ilyenkor csak független szocialistákból és kommunistákból állott, azonban ennek dacára az összes pártokat felölelő végrehajtó tanács jogait akarta érvényesíteni, szombaton délután karhatalommal feloszlatták. A birodalmi csapatok megszállták a munkástanács épületét, a termeket lepecsételték és az iratokat lefogták.

A német pénzügyi reformok

Berlin, aug. 28. A birodalmi pénzügyminisztériumban tegnap tanácskozás volt az elrejtett vagyonok felkutatása ügyében, az összes bankörök szakértőinek részvételével. Általában annak a meggyőződésüknek adtak kifejezést, hogy a tőke menekülését erélyes eszközökkel meg kell akadályozni s a bankok kijelentették, hogy ebben a legmesszebbmenőleg támogatják a kormányt. Az összes bankjegyek kicserélésére vonatkozó javaslat ellen komoly aggodalmak merültek fel a technikai akadályok miatt.

Voralberg Svájcra akar csatlakozni

Bécs, aug. 28. Mint a Korr. Herzog jelenti, Pirker dr. és Neubur dr. vorarlbergi delegátusok táviratot intéztek Clémenceauhoz,

Csűrös Ferenc dr. tanácsnok szerint a vidék összes színházai-ban magasabbak a helyárait, mint a Csokonai-színházban és ugyancsak a javaslat elfogadását ajánlja.

Csóka Sámuel polgármester-helyettes szavazásra tette föl a kérdést s a tanács Csűrös Ferenc és Kondor Kálmán szavazata ellenében a helyár felémelése iránti javaslatot elvetette.

Egyebekben a tanács megadta az engedélyt; hogy pénteken este mind a két színházban megkezdődhessenek az előadások.

sajnálkozásuknak adva kifejezést amiatt, hogy az osztrák delegáció főnöke lehetetlenné tette Ender dr. tartományi főnöknek, hogy a békekonzferencia elé terjessze a vorarlbergi polgárok hő kívánságát, hogy Svájcra akarnak csatlakozni.

Az olasz és a német szocialisták

Nauen, aug. 28. A turini kongresszuson az olasz szindikátusok elnökei elhatározták, hogy azonnal fölveszik a német elvtársakkal az összeköttetést. (Viitorul.)

A károk helyreállítása

Lyons, aug. 27. A német kormány nemrég az ajánlatot tette a békekonzferenciának, állítsák össze az elpusztított területek pontos kárlajstromát. A reparációs bizottság elfogadta az indítványt. Németország megteheti erre vonatkozólag megjegyzéseit, azonban azt már nem engedik meg neki, hogy a becslési árakat vitássá tegye. Sőt Németországnak még azt sem engedték meg, hogy a helyreállítási munkálatok megállapításában részt vehessen. (Chermarea.)

A zeneiskolai kanapépör

A tanács erélyesen intézkedik

A városi zeneiskola tengeri kigyóvá dagadt belső kanapépörének a városi tanács legutóbb azzal vetett véget, hogy megbizta Csűrös Ferenc dr. tanácsnokot, intézkedjék személyesen, hogy Weszprémy Andor titkár az igazgatói iroda iratait jegyzőkönyv mellett adja át P. Nagy Zoltán helyettes igazgatónak.

A tanácsnok augusztus 23-án délelőtt 11 órára tüzte ki az átadás idejét és erről a feleket értesítette. Weszprémy Andor az értesítésre levélben közölte, hogy miután a tanácsnak P. Nagy Zoltán visszahelyezésére vonatkozó határozatát ő is megfeleltette, a kitűzött időpontban nem fog megjelenni.

Csűrös Ferenc tanácsnok a mai tanácsülésen tett jelentést a történekről és azt javasolta, hogy a tanács az ügyet tegye át a jog- és pénzügyi bizottsághoz. Rámutatott arra, hogy a

helyzet annyira elmérgesedett, hogy a tanárok esetleg nem fognak előadásokat tartani, ez esetben pedig a növendékek nem járnak a zenedébe, hanem privát órákat vesznek a tanároknál.

Magoss György dr. tisztifőügyész azt javasolta, hogy a tanácsi határozatot feltétlenül hajtsák végre. Bizza meg tehát a tanács Csűrös Ferenc tanácsnokot, hogy Weszprémy Andort hívja fel, hogy az igazgatói iratokat felelősség terhe mellett a kulturáltanácsonk által kitűzött határidőn belül P. Nagy Zoltán helyettes igazgatónak adja át.

Vargha Elemér dr. tb. főjegyző azt tartaná a legcélszerűbb megoldásnak, ha sürgősen ülésre hívnák össze a jog- és pénzügyi bizottságot ennek a kérdésnek az elintézésére.

A tanács szavazás után Magoss György tisztifőügyész javaslatát fogadta el; Vargha Elemér dr. tb. főjegyző különvéleményét jegyzőkönyvbe foglalták.

A csepeli tölténygyár angol tulajdon

Nagyvárada, augusztus 28. Megbízható helyről nyert értesülés szerint az angolok megvásárolták az óriási kiterjedésű csepeli tölténygyárat. Az angoloknak a gyár megvásárlásával az a célja, hogy az abban dolgozó harmincezer munkás állandóan foglalkozásban legyen, nehogy a nagy munkanélküliség még nagyobb arányokat öltönn. A csepeli tölténygyár már teljesen angol kezelésben van és hír szerint az angolok megvásárolták a Ganzgyárat is. A fővárosban beszélnek arról is, hogy a nagyobb üzemek és gyárak legtöbbször szintén angol kézbe megy át.

Carnegie milliárdjai

A Petit Parisien írja: 1848-ban egy pittsburgi cérnagyár egy tizenegy éves kis inast fogadott fel havi öt dollár (huszötöt frank) fizetésért. A fiúcska szülei kivándorolni kényszerültek volt a skóciai Dumperlinből, mivel mesterségükben a gép lépett a szövődék munkásai helyébe. A pittsburgi inas a napokban halt meg nyolcvankét éves korában. Vagyontát egy-két évvel ezelőtt másfél milliárdra becsülték.

Egy évvel pályájának szerény kezdeté után Andrew Carnegie — mert a nagy amerikai emberbarátról van szó — már az egyik gyártási ág felügyeletét kapta meg és szabad ideje rövid perceit tanulásra fordította. Rajongott a táviróért. — Nemsokára be is lépett az Ohio telegraph Company irodájába, melyből rövidesen a Pennsylvania Railroad irodájába lépett át. Szorgalmas munkája közben módot talált arra, hogy megtakarított pénzéből megvehesse egy szállítási vállalat tíz részvényét.

Mikor egyszer egy vasútvonalat inspiciált, egy ember szólította meg; ez az ember, Woodroff, az első hálókocsik terveit mutatta meg neki, Carnegie azonnal társul Woodroffal, jelentékeny jövedelmet érnek el és a kis inas rá lép a vagyongyűjtés útjára. Gyors egymásutánban lesz Carnegie a Pennsylvania Railroad igazgatója, résztvesz egy petroleumforrás kihasználásában, óriási vasöntődet alapít, Pittsburgban nagy acélgyárakat épített, amelyekben ötezer munkás dolgozik. Ő szervezi az első trösztöt, ő lesz az „acélkirály“, Rockefeller után a világ leggazdagabb embere.

És ezt az óriási vagyont, amelynek alapja az ő szorgalmas munkája, Carnegie nagy részt emberbaráti, tudományos, művészi és végül pacifista célokra költi.

Nincs olyan szociális probléma, olyan szerencsétlenség, vagy érdekes találmány, amely ne fordult volna Carnegie bőkezűségéhez. Inaskorában hiányoztak neki a könyvek: elsőnek egy könyvtárat alapít. Később ötezeret alapít ugyanazon minta után. A felszerelt, mindennel ellátott, teljes könyvtárt aztán mindig az illető városnak engedte át.

A gyárban kemény munkával eltöltött nap után a munkásnak szórakozásra van szüksége. Carnegie tehát az egész Egyesült-Államokban óriási termeket építtetett látványosság céljából, az ugynevezett Carnegie Hallokat, amelyek a város fontossága szerint négytől tízezer személyt voltak képesek befogadni. A művészetek szeretetének, a szépség kultuszának terjesztése végett számos képtárat alapít.

És mikor már annyit tett az Egyesült-Államokban, Carnegie Skóciára fordítja a figyelmét, majd az egész világra osztja meg jótéteményeit. Hogy megjutalmazza azon hőstetteket, amelyek folytán „férfiak vagy nők megebesültek, vagy életüket veszítették, mikor felebarátaikat védeni, vagy megmenteni iparkodtak“ és hogy megszabadítsa az életmentőket azon pénzügyi gondtól, amelyek önfeláldozásuk következtében állhatnak elő, az Egyesült-Államokban egy „Heroes' Fund“-ot alapít, vagyis a hősök megjutalmazására szolgáló alapítványt. Ugyanílyan alapít Kanada egy negyediket Franciaország (1907. év februárjában) és végül egy ötödiket Németország (1911.) számára.

A béke problémája is foglalkoztatja Carnegiet. 1910-től kezdve 10 millió dollár (50 millió frank) értékű záloglevelet ad át megbizottainak, hogy azok ezen összeg jövedelmeit a háboru kiküszöbölésére fordítsák. Neki köszönhető végül az is, hogy 1913 aug. 28-án Hágában felavathatták a békepalotát, hogy egy oly kultusz szentélye legyen, amely legodaadóbb hivatásúak mondják akkor a németek magukat.

Az a 150 millió, melyet Carnegie azon washingtoni intézetre fordított, amely az ő nevét vi-

seli, eléggé bizonyítja, hogy mily nagy érdeklődéssel viseltette a tudományok iránt. A földfedezés, amelyet a kaliforniai Wilson-obszervatórium tett, vagyis hatvanezer addig ismeretlen napnak a felfedezése, arra bírta a nagylelkű adományozót, hogy megszerkesztesse a leghatalmasabb messzelátót, amelyet ismerünk.

1911-ben huszonöt millió dolláros adományt juttatott ugyanazon Carnegie intézetnek annak lehetővé tétele végett, hogy a „Carnegie“ yacht, az első nem mágneses hajó, átkutassa a tengereket és revidálja a világtérképet.

Carnegie több könyvet is írt, amelyeket franciára is lefordítottak: „Az üzletek világa“, „A pénz ábécéje“, „A gazdaság evangéliuma“, „Nagybritánia egy amerikai szemében“.

Andrew Carnegienak egyetlen leánya van. Mekkorára vagyont fog ez a leány örökölni? Ezt nem tudják, mert az üzletek, amelyekben még mindig élénken résztvevett, Carnegiet egyre gazdagabbá tették, de megjegyzendő, hogy adományai 1918. július 1-én körülbelül 1 milliárdra és 800 millióra emelkedtek.

A városi alkalmazottak ruhasegélye

A városi számvevőség köriratban hívta fel az összes hivatalok főnökeit, hogy a ruhabetérségi segélyhez szükséges beadványokat mielőbb juttassák el a számvevőséghez.

A városi alkalmazottak a ruhasegélyt illetőleg négy osztályba tartoznak aszerint, hogy mekkora családi pótlékot élveznek.

Azoknál, akiknek a családi pótléka 800 korona, a ruhabetérségi segély törzsszáma 1000 korona, a családi állapottól függő többlet 400 korona.

A második osztályba tartoznak azok, akiknek családi pótléka 480 korona. Ezeknél a ruhasegély törzsszáma 800 korona (a kik természetben kapnak ruhát vagy ruhaátalányt élveznek, azoknál 600 korona), a családi állapottól függő többlet 240 korona.

A harmadik osztályban, 400 korona családi pótlék mellett a ruhasegély törzsszáma 600 korona, a családi állapottól függő többlet 200 korona.

A negyedik osztályhoz tartozó alkalmazottaknál, kiknek családi pótléka 320 korona, a ruhabetérségi segély törzsszáma 400 korona, a családi állapottól függő többlet 160 korona.

A ruhabetérségi segélyt megkapja minden városi alkalmazott, akár ideiglenes, akár végleges az alkalmazása, ha már legalább hat hónapot töltött el a város szolgálatában.

Mindenkinek saját érdeke
ruhász szükségletét
Feldheim Testvérek
(Kiváló-utca 4.) posztóruházában
beszerzeni,
ahol állandóan választékos raktár
férfi, női ruha, costum szövetek
angol és női ruháselymekben.

Odessza az ukránoké

Carnavaron, aug. 28. Ukrán forrásból származó távirat jelenti, hogy az ukrán csapatok súlyos harcok után elfoglalták Odesszát a bolsevistáktól. A Fekete-tengeri flotta különítményei, melyeket a legnagyobb sietséggel vontak össze az ukrán előnyomulás feltartóztatására, átpártoltak az ukránokhoz. A bolsevista csapatok a Dnjeper jobbpartján vannak és pánikszzerűen menekülnek Petljura tábornok csapatai elől.

A román nemzetgyűlési választások

November 1-én ül össze a román parlament

Nagyvárad, aug. 28. A román hivatalos lap dekrétum-törvényt közöl, amely 1919. évi október 5., 6. és 7-ik napjára összehívja a régi román királyság Besszarábia, Bukovina, Erdély, a Bánság és a magyarországi vidékek területének összes nagykorú román polgárainak, akik tényleg román szuverenitás alatt vannak, a választó testületeit, avégett, hogy általános, egyenlő, közvetlen kötelező és titkos választói jog alapján választókerületenként a lakosság számához arányos képviselőket válasszanak, még pedig egy-egy képviselőt minden 30.000 lakos és minden további 20.000 lakos után.

Összehívja a törvény október 10-ikére és 11-ikére ugyanazon területek 40 évet betöltött román polgárainak választótestületeit, hogy ugyanolyan feltételek mellett szenátorokat válasszanak, még pedig egy-egy szenátort minden 70.000 és minden további 47.000 lakos után.

Összehívja a törvény a bukaresti, kolozsvári, csernoviczi és jassyi egyetemek tanárait és magán tanárait október 12-ikére, hogy mindenik egyetem kebeléből egy-egy szenátort válasszanak.

A régi királyság és Besszarábia területén a választások a már közzétett, Bukovinában Erdélyben, a Bánságban és a magyarországi vidékeken pedig az ez után kihirdetendő dekrétum-törvények szerint fognak megtörténni.

Az új alkotmányozó és törvényhozó testületek 1919 november hó 1-ére hivatnak össze Bukarestbe.

A gyógyszerterek éjjeli ügyelete

A debreceni gyógyszerterek a következő sorrendben tartanak éjjeli ügyeletet:

Péntek: Nap — Ferencz József-u. 3., Kossuth Lajos — Ferencz József-u. 30., Csillag — Árpád-tér 1., Arany Sas — Hatvan-u. 60.

Szombat: Megváltó — Ferencz József-u. 18., Muraközy — Hunyadi-u. 5., Boesky — Czegléd-utca 22., Csokonai — Mester-utca 43.

Vasárnap: Reménység — Csapó-utca 18., Arany Egyszaru — Kossuth-u. 8. II. Rákóczi — Külsővásár-tér 1., Isteni Gondviselés — Homokkert-u. 109.

HIREK

— **Megszűnt az orvosok éjjeli ügyeletes szolgálata.** Tüdős Kálmán dr. tisztii főorvos előterjesztésére a főispán közbenjárt, hogy a polgári orvosok a éjszakai ügyeleti szolgálataira a téparancsnokságon ne vegyék többé igénybe. A téparancsnokság a főispán kérelmét teljessé tette.

— **Tanulni akarnak a városi napidíjasok.** Huszonhat városi napidíjas arra kérte a tanácsot, támogassa a felsőkereskedelmi iskola igazgatósága előtt azon kérelmüket, hogy az igazgatóság a napidíjasok részére, akik részint a háboru miatt, részint egyéb okból tanulmányukat befejezni nem tudták de előhaladásuk érdekében tanulni akarnak, két hónapos tanfolyamot rendezzen és a tanfolyam sikeres elvégzéséről nekik bizonyítványt adjon. A tanács pártolólag teszi át a napidíjasok kérelmét a kereskedelmi iskola igazgatóságához azzal a kikötéssel, hogy ha a tanfolyamot meg is rendezik, az előadásokat olyan időben tartásuk meg, hogy a napidíjasok hivatali munkájukat akadálytalanul végezhesék.

— **Házasság.** Glück Miklós cipőkereskedő és Hamburg Gizi folyó hó 26-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Felemelték a zenedei tandíjat.** P. Nagy Zoltán, a városi zeneiskola helyettes igazgatója előterjesztést tett, hogy a zenede nagy deficitjének csökkentésére emeljék fel a tandíjat 50 koronával, azonkívül emeljék a hangversenyterem bérét, a nővendék hangversenyek belépti díját és a zongora kölcsönzés díját. A városi tanács a tandíj felemelését ehatározta, a többi ajánlott emelés kérdésében pedig határozathozatal előtt a zenedei bizottság véleményét is meghallgatta.

— **A halápi vasut.** A halápi iparvasutnak személyszállításra való berendezéséhez állomási épület emelése is szükséges. Az erre a célra szükséges téglat a halápi csárda mellett már régebben leégett nagy szín téglagyárgából veszik. Itt ugyanis mintegy 40.000 darab felhasználható téglá van, míg a tervezett építéshez csak 24.000 téglá szükséges.

— **Uj szanatorium a Nagyerdőn.** Brokesch Győző dr. debreceni orvos telket kért a várostól a Nagyerdő környékén hozzáférhető részén, lehetőleg a rendőri őrház helyén egy nem fertőző betegek és szülők számára építendő szanatorium céljaira. A város képviselőtársaságában Vargha Elemér dr. tb. főjegyző fog Brokesch Győzővel a mérnöki hivatal és a tisztii főorvos bevonásával és az erdőhivatal meghallgatásával tárgyalni a telek helyének megválasztásáról és az átengedés feltételeiről.

— **Kiárusítják a város szőlőtermését.** A város szőlői az idén dus terméssel kecsegtetnek. A gazdasági intéző azt javasolta, hogy a termést szűret előtt fűrtökben árusítsák el, mert féltő, hogy különben a szőlő nagyrészt ellopják. A tanács a javaslatot elfogadta.

— **A budapestiek hazautazása.** Azok a Debreczenben rekedt budapesti lakosok, akik vissza akarnak térni a fővárosba, de a városházán levő utazási irodában még nem jelentkeztek, okmányaikkal pénteken és szombaton jelentkezzenek a városházán működő utazási irodában (1. emelet, 3. szám).

— **A vízdíjat is felemelték.** Az üzemi költségek nagymértvű emelkedése folytán a vízmű költségvetése mintegy 360—400.000 korona deficitet mutat. A deficitet a számvevőség a vízdíjak emelésével kívánja fedezni és ezért előterjesztést tett, hogy a vízhasználati díjat a köbméterenkénti 1 korona helyett 2 korona 50 fillérre, a lakrészenkénti 5 korona helyett 10 koronára, az órabérlet évi díját pedig szintén aránylagosan, egészen 60 koronáig emeljék fel. Határozathozatalra a közgyűlés jogosult, a javaslat tehát a jog- és pénzügyi-bizottsághoz került, utólagos jóváhagyás reményében azonban a városi tanács a vízdíjat augusztus 1-ig visszamenőleg már most felemelte.

— **Az exkirályné fivéreinek belga kitüntetése.** Saint Germainből táviratozzák. Hivatalosan jelentik, hogy a belga király Sixtus és Xaver Bourbon-hercegeknek, Zita exkirályné fivéreinek, a katonai Lipótrendet, a legnagyobb belga kitüntetést adományozta és pedig — mint a kinevezési okirat mondja — a hajlandóság és a hála jeléül a belga hadseregnek teljesített értékes szolgálatokért és az ellenesség előtt tanúsított bátorságukért.

— **Az aszfaltburkolat kijavítása.** Mivel a Magyar Aszfalt r. t. szerződéses kötelezettségeinek eleget nem tett, a város házikézelésben végezteti az aszfalt burkolási munkálatokat. E célra 35.000 korona költséget vettek előirányzatba és ebből a munkálatokra 20.000 korona hitelt nyitottak. A mérnöki hivatal most újabb 15.000 korona hitel nyitását és a költségelőirányzatnak 50.000 koronára emelését kérte. A váro-

si tanács az újabb hitelt a régi költségelőirányzat terhére megadta, de egyelőre a költségelőirányzatot nem emeli fel. A járdák és utak általános javítására 103.000 korona hitelt lett volna szükség. A megszünt pénzügyi bizottság helyett most a főispán értesítette a várost, hogy azt a hitelt nem engedélyezi.

— **Czernin leleplezése a Habsburgház hölgyeiről.** Az aradi „Romanul” írja: Czernin gróf volt külügyminiszter cikksorozatát közöl a Habsburgház nőtagjainak politikai szerepléséről. Ezeknek a szenzációs leleplezéseknek a hatása alatt a tiroli lakosság, mely eddig a Habsburgház legodaadóbb hive volt, kinyilvánította, hogy most már minden fenntartás nélkül csatlakozik Német-Ausztriához.

— **Ki akarják lakosítani a lakáshivatalt.** Lóky Béla dr. a kegyesrendiek debreczeni rendházának főnöke kérte, hogy a lakáshivatalt, melyet a szövetség-uralom idején a rendházban helyeztek el, költöztessen vissza a város a Miklós-utca a népjóléti hivatalhoz. Mivel kívánatos, hogy a két hivatal együtt működjék, a városi tanács felhívta Bíró Jenő igazgatót, nyilatkozzék 24 órán belül, van-e a Miklós-utca-ra való visszaköltözésnek akadály. Amikor a városi tanács ma így határozott, már tudta, hogy ilyen akadály van, nevezetesen az, hogy a két hivatal 30 főnyi személyzetet foglalkoztat és így a Miklós-utcai helységben együtt el nem helyezhető.

— **Az építőtégla méretei.** Januárban a népkormány kereskedelemügyi minisztere az építőtégla méreteit kisebb alakban szabta meg. Azóta a téglát a gyárak az új alakban állítják elős a szakértők is sokkal gazdaságosabbnak és célszerűbbnek tartják az új alakot a réginél. A városi mérnöki hivatal most az építkezési szabályrendelet átdolgozásával foglalkozik. Felmerült e munka közben a kérdés, hogy érvényesnek tekinthető-e a népkormány rendelete a téglaméreteiről. A tanács ma így határozott, hogy függetlenül a políti-

kaj vonatkozásoktól, a téglaj méretei veendőek fel, mint célszerűbbek és gazdaságosabbak, az új szabályrendeletbe.

— **Marólug.** Bányai Erzsébet 20 éves Késes-utca 65. szám alatt lakó vasuti munkásnő tegnap este maróluggal megmérgezte magát. Tettének oka családi viszály. Állapota nem életveszélyes. — Szilágyi Erzsébet helybeli lakos maróluggot ivott. Az erkölcsrendészeti razzian elfogták és a megejtett orvosi vizsgálat betegnek találta. — A kórházba utalták és amikor egy rendőr a kórházba kísérte, a kórház kapujában egy üveget rántott elő zsebéből melynek tartalmát hirtelen megitta. Súlyos belső sérüléseket szenvedett. Mindkettőjüket a köz-kórházban ápolják.

— **Uri fehérméit mérték** után izlésesen készít fehérméit varroda Hatvan-utca 41.

— **Kicsempészett királyi kincsek.** A „Daily Telegraph” írja: Svédország déli partjain egy tengeri repülőgépet észleltek a napokban, mely jeleket adott le és azután csomagokat dobott le a partra, melyeket egy német nő és férfi vett át. Az örök le tartóztatták őket csempészs miatt és a vizsgálatnál kitűnt, hogy a csomagok nagyértékű ékszereket, aranyat és sok értékpapírt tartalmaznak. A vallás során kitűnt, hogy a kincsek a szász exkirály tulajdonai, akik ezeket ily uton akarta a maga részére külföldön biztonságba helyezni. A hidroplánon Wied herceg, az exkirály megbízottja ült, aki a csempészt személyesen hajtotta végre.

SZÍNHÁZ

Vigszínház:

Pénteken: Márványmenyasszony operett.

Szombaton: Csárdáskirályné, operett.

Vasárnap délután: Csárdáskirályné, operett, este: Mágus Miska, operett.

Színházyitás. (A színházi iroda jelentése.) Ma nyílik a Vigszínház a Márványmenyasszony operettel, melyben Szigeti Jenő mutatkozik be. A címszerep Honthy Hanna

játsza. Szombaton a Csokonai-színházban a Palika színmű Váradi Lajos bemutatkozásával, a Vigszínházban a Csárdáskirályné operett kerül színpadra, Silviát Honthy Hanna játsza.

A Csokonai-színház nem nyílik meg. (A színházi iroda jelentése.) Közbejött kényszerítő körülmények miatt a Csokonai-színházban az előadások nem kezdődnek meg. A Vigszínház műsora következőképpen változott: pénteken Szigeti Jenő bemutatkozásával Márványmenyasszony operett, szombaton Gazdy Aranka bemutatkozásával Névtelen asszony színmű, vasárnap délután Névtelen asszony, este Honthy Hanna fellépésével Csárdáskirályné, hétfőn Váradi Lajos bemutatkozásával Pálinka színmű.

A helyárák és a szintársulat. (A színházi tagok jelentése.) Miután a városi tanács a Csokonai-színház helyár emelési kérvényét elutasította a szintársulat tagjai értekezletet tartottak. Az értekezleten arra az elhatározásra jutottak, hogy miután a Csokonai-színház jelenlegi bevételi képessége még a dologi kiadásokat sem fedezi és így abban a működés az igazgatóra nézve olyan elviselhetetlen deficitet járna, mely végeredményben a társulat egzisztenciáját érintené, egyhangulag kijelentette a társulat, hogy mindaddig a Csokonai városi színházban kénytelen megtagadni a fellépést, míg a helyárákat olyan nivåra nem emelik, mint a vidéki város többi színházaiban. Heltai Jenő színházigazgató figyelmeztette a társulat tagjait azon kötelezettségekre, melyeket a társulat tagjai a velük kötött szerződésben vállaltak és kijelentette, hogy ez az ügy tisztán az ő és a város között fennálló ügy. Ezzel szemben a szintársulat arra az álláspontra helyezkedett, hogy ez nem lehet az igazgató magán ügye, hanem ez a színház ügye. Ez ügyben küldöttséget meneszt a főispánhoz, polgármesterhez, városi főügyészhez és dr. Csűrös kulturális tanácsnokhoz, hogy a helyár emelési kérvényt vegyék revízió alá és egyben kérje a szintársulat bizottság összehívását.

Létoriére őrgrof.

— Regény — 49

Irta: SUE JENŐ.

— Szerencsétlen! Boldogtalan! — kiáltott a báró.

— Igazsága van, — mondá Létoriére a legnagyobb hidegvérrel — de arról megfélekedtél Erhard, hogy a varázs teljességéhez az is szükséges, hogy az embernek három aranypenze legyen a balzsabében, különben az ördög belebujik a pénztárcájába — s ezzel három Lajos-aranyat dobott Erhardnak, aki ezeket már nem taposta a száraz levelek alá.

Nemsokára végeztek a megtámadott szarvassal.

Nem írjuk le részletesen a vadászatot, melyben Létoriére a legnagyobb jártasságot mutatta; az állatot körülfojták és az őrgrof, aki legelsőnek jutott hozzá, egy dőfessel elejtette a szarvast,

amely bátran szembeszállt a kutyákkal.

A vadászok este visszatértek a várba. Selbitz, mint előző este, szalonnát, savanyu káposztát és vadpecsenyét készített és megtöltötte a nagy, közep és kis kancsókat.

A báró és az őrgrof nekiláttak a vacsorának. Mint előző este, evés után megtöltötték pipáikat és a tüzhöz ültek, míg az udvarmester házi dolgokkal volt elfoglalva.

A báró ugyan nagyon megvolt vesztegetve az őrgrof vidámsága és nyílt jelleme által, mégis bizonyos bosszúságot érzett, hogy olyan fiatal emberben mind a vadászatot, mind az asztalnál veretlen vetélytársra talált. Létoriére azonban sokkal okosabb volt, semhogy ki nem találta volna az őrgrof gondolatát és fényes diadalt tartott fenn vendéglátó gazdája számára.

A várur, aki egyébként igaz részvétet érzett vendége iránt, most a perre akarta térlni a beszédet.

— Vigye az ördög azt a pert! — kiáltott az őrgrof. — Örökké ez a nóta vége. Ha el is veszem a peremet, de legalább nyertem egy jó barátot. Csapjon föl, báró! Ezen az áron akár husz pert is elveszitenék! De a kancsóm, üres, — bort ide, Selbitz, hadd igyam! A meggvív elpárolgott a szomjúságom elől, mint a harmat a nap elől.

— Szegény fiu! — gondolta a várur — el akarja hódítani magát, nem engedhetem, hogy egyedül igyék — és a báró is újra megtöltötte poharát.

— Egy dalt, báró! — mondá Létoriére izgatottan. — Ismeri a takarodót? Azt mondják, a dallama is, a szövege is az önök egyik öreg vadászától való.

—Csak dalolja bátran, őrgrof,

majd aztán megmondom, ismerem-e a dalt.

Létoriére újra felhajtotta kancsóját, jól megköszöri a torkát és hangosan dalolni kezdett:

Messze harsog a kirt,

A szarvas már megállt;

Vigan hangzik a zaj

S a tizágu meghalt.

— No, most a karddal, báró. Isten uccse, ez már csak rendjén van!

— Igaz lelkekre, őrgrof, — én ugyan nem ismertem e dalt, de mondhatom, Mozarthoz is méltó lenne.

És a báró elismételte a végső sorokat, oly hatalmas hangon, hogy az ablak üvegtáblái is megremegtek belé.

— Hallgassa tovább, báró; olyan komoran és szomoruan hangzik, mint éjszaka a távoli kirt hangja.

(Folyt. köv.)

Vasárnap délutáni előadások. (A színházi iroda jelentése.) Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal a Csokonai-színházban a Palika szimfónia, a Vig-színházban a Csárdáskirályné operettet adják.

Gazdy Aranka és Bihari Ákos magán színész-iskolája szeptember első napjaiban nyílik meg. Tantárgyak: színpadi gyakorlatok, mozgás és testtartás. Dramaturgia, mitológia, esztetika, irodalom- és kulturtörténet. Francia, német és angol olvasás. Felvételi feltételek: csinos alak, hibátlan tiszta beszéd és általános műveltség.

Az intézet állandó összeköttetésben lesz a debreczeni színházakkal, úgy, hogy a növendékek — fejlődő tehetségükhöz mérten — a helybeli színpadokon fognak foglalkozást nyerni.

Beiratás: 29., 30., 31. és szeptember 1-én, délután 3—5 óráig Bihari Ákos lakásán, Arany János-utca 2. emelet, 10. ajtó. Beiratási díj 20 korona.

Tandij havonta 100 korona. A kurzus 12 hónapig tart.

A tandij nevezédeként előre fizetendő.

Ének- és operette-tanfolyam havonta 40 koronával drágább.

F. Halácsy Margit zongoratanárnő magán-növendékeinek hangversenye az Urániában szerdászeptember 3-án. Debreczen előkelő társasága fog találkozni a kedves hangversenyen; a jövő generáció zenetudásában való haladást főleg a „nagy lányok“ fogják produkálni, kedvesek, bájosak lesznek a kicsik és a bakfisok is. Perczel Sárika két klasszikus tánc hangulatos lesz. Jegyelővétél az Uránia pénztáránál délelőtt 10—12-ig, délután 4-től 7-ig.

A mótely dráma öt felvonásban. A legújabb magyar film kitűnő színészeivel és elsőrangú felvételeivel nagy hatást tett a bemutatón a közönségre. Várkonyi Mihály, Berky Lilly és Fekete kiváló művészetükkel a legnagyobb moztárostokkal versenyeznek. Ne mulassza el senki ezt a nagyhatású és tanulságos filmet megnézni.

A szerelem hatalma, dráma öt felvonásban. Megkapó meséjű bűnügyi filmet mutat be ma az Aranybika mozi. Pola Negri a kitűnő és szépséges mozdívá, megrázóan nagyszerű játékaival egész este izgalomban tartja a nézőt; a rendezés és fotográfia brilliáns.

SPORT.

Debrecen bajnoksága. Figyelmeztetem a sportegyesületeket, hogy a bajnokság nevezési határideje pénteken d. u. 6 órakor lejár. Elkésett nevezések nem vétetnek figyelembe. Intéző bizottsági előadó.

DNySC—DPTSC 2:0 (0:0). A Nyomdászok szerdán este barátságos mérkőzést tartottak a Pénzügyintézet Tisztviselőivel. A mérkőzés egész ideje alatt a Nyomdászok voltak fölényben. A gólokat Nagy és Gömöri lőtték. A bíró Janó (DVSC) volt.

ARANY BIKA MOZI

Péntek—Szombat—Vasárnap
augusztus 29—30—31.

A szerelem hatalma

dráma 5 felv.

Főszereplő: Pola Negri.

Előadások 7 és 9 órakor.

APOLLO

Péntek—Szombat—Vasárnap
aug. 29—30—31.

Új film!

A mótely

dráma 5 felvonásban.

Főszereplők: Berky Lilly
Várkonyi Mihály.

Előadások 5, 7 és 9 órakor.

Figyelem!

Fiu és leány iskolai clpők
30-tól 39-ig nagyválasztékban kaphatók

Aszódinál,

Hatvan utca 53

Svájcoi selyem malom-szítaszövet
kapható

**Princz Testvéreknél,
Szatmár.**

Szenzációs könyv új

2-ik kiadásban:

**Hanus Heinz Ewers
ALRAUNE**

egy különös teremtés története.
Ára 28 kor. és 10% felár.
Kapható:

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében,
Piac utca 34.

Gummi-bélyegzőt

pecsétnyomót és mindenféle vésést készít

PAULÓ vésnök.

Batthyányi-utca 22. szám

Telefon: 13—75.

Szt.

Pál-Gyógyintézet

Debreczen, ref. Egyházpalota.
Rendelés egész nap.
Tüdőbetegek, asthmások, idegbetegek, rheumások, bőrbajosok, nemibetegségek s minden más chronikus bajok gyógykezelésére, az összes természetes gyógytényezőkkel felszerelt intézet.

APRÓ HIRDETÉSEK.

POSTA

P. Közeledését szívesen látom, csak őszintesége ellen van kifogásom. Ha ezeket eloszlatja, lehet a dologról beszélünk. F. ruha.

Szeged. Vasárnap nem mehetek sehova. Beteg vagyok és otthon kell tartózkodnom állandóan. Üdvözlét.

„Őszinte“ jellegre levél van a kiadóban.

VETEL

Veszek és adok el mindenféle ékszert, aranyat, ezüstöt és drága köveket. Krámer József, József kir. herceg-utca 8.

Egy nagy National cassa megvételre keresetlik Gyémánt Géza és Társa cégnél, Piac-u. 58.

30—40 helyes tanyabtrók, megfelelő gazdasági épületekkel, lehetőleg Debreczenhez közel, megvételre keresetlik. Cim a kiadóban.

Szépirodalmi könyveket, jó állapotban levőket veszek. Cim a kiadóhivatalban.

Ócska elmet, ólomcsöveket, tömitéseket bármily mennyiségben vesznék. Cim a kiadóban.

ELADAS

Mindenféle új és használt butorok legolcsóbban beszeresethetők Piac-utca 37. (Kistemplombazár.)

Eladó Varga kert Keleti sor 7. szám alatt 1000 négyszögöl telek, rajta lévő 50 méteres barak és teleket környező 3 méter magas deszkakerítésel. Gazdák Bankja, Kossuth-u. 17.

Eladó család háza a Csapókert elején a villamos megállótól pár percre egy 2 szobás és egy 1 szobás lakással, villanyvilágítással, egy nyílt szálló és konyhakorrel. Értekezhetni délelőtt 8-tól 1-ig Széchenyi-u. 20. sz. alatt.

Gazdálkodóknak alkalmas két utcára nyíló nagy udvaru lakás eladó Homok-utca 104.

Használt deszka, faragott fa, tölgy és tégla eladás csütörtök délután 2 órakor a Csavargyárban, Miklós-utca végén, Falk-kefegyár mellett.

Ott méz kapható Károly Ferenc József-ut 18. alatt, István-malommal szemben.

Egy új világos hálószoba berendezés eladó. Darabos-utca 85.

Papírnyárca jó érde. nagyobb mennyiségben olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Egy nagy vaskályha eladó. Csillag-utca 59. sz.

Eladó Nádudvaron öt szobás uri lakás, nagy telekkel. Bővebbet özv. Várady-nél Nádudvaron.

Használt deszka, faragott fa tölgy gerenda és kb. 10.000 drb. ócska tégla eladás a mai nap folyamán a Csavargyárban, Miklós-utca végén, Falk-kefegyár mellett.

Férfi clpők 41 es teliesen új francia forma eladó Acél könyvkereskedésében.

Eladó zongora. Egy Stingl-féle gyártmányu 3 pedálos új zongora és egy jó karban lévő irodai íróasztal eladó. Cim a kiadóhivatalban.

KERESLET

Fanulólésvak és fuk nyomdákban és könyvkiadásokban felvételtnek

Theológus azonnalra butorozott szobát keres. — 24 jellege alatt.

Lapkíhordó asszony felvételtik.

VEGYES

Román nyelvre írok és fordítok bármiféle kérvényeket Ogonovskiy, Kossuth-utca 11. sz., Dr. Ballay-iroda.

Festést bármely színre ugyszintén galériát, készletet legszébbben tisztít Kriszta-vegytisztító. Batthyányi-u. 13.

Elcserelném Péterfián lévő 3 szobából mellékhelyiségekkel álló udvari lakásomat ugyanilyennel bárhol. Cim a kiadóban.

Román nyelvre mindenféle kérvényeket írok és fordítok egész nap. Haimovits, Szentanna 58.

Elcserelném 2 szoba konyhás lakásomat hasonlóért. Cim: Csapó-utca 28. Rófos üzlet.

Román-magyar kérvényeket készítek. Schwarz, Széchenyi-utca 31.

Képzelt ügyes varrónők és elárusítóknak felvételtnek Friedmann Ignác és fia divatruházában Piac-utca 61. fél-emelet.

Polgári

iskolai izr. tanárt oklevelest keresek két, esetleg három gyermek mellé, fizetés meg-egyezés teljes ellátással. Cim Ujfehértói gözmalom.

Dobozos svédgyufa

érkezett
GRÜNBAUM-fűszerüzletbe
Erzsébet-ut 22. szám.

Férfi ruha fordításokat,

alakításokat, ugyszintén új ruhákat mérték szerint legújtanosabban készítek.

Schwartz József
Arany János-utca 15.

Feladó szerkesztő:
HEGEDÜS EÖRÁND
Rész:
HEGEDÜS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részvénytársaság

Debreczen, Piac-utca 40.